

10.9.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@stm.fi
sotetoimisto@stm.fi
VN/21186/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

---

Luonnos hallituksen esitykseksi koronatodistuksesta

Esityksessä säädettäisiin EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä. Vaihtoehtona voimassa oleville viranomaispäätöksin asetetuille koronavirusepidemian leviämisen estämiseen tähtääville velvoitteille ja rajoituksille toiminnanharjoittaja voisi tietyin edellytyksin edellyttää tilaisuuteen osallistuvilta tai asiakas- ja osallistujatilaan tulevilta ihmisiltä koronatodistuksen esittämistä.

Koronatodistusta voitaisiin edellyttää muun muassa ravintoloissa ja yökerhoissa sekä yleisötilaisuuksissa, kuntosaleilla ja muissa urheiluun tai liikuntaan käytettävissä sisäliikuntatiloissa, uimahalleissa ja kylpylöissä, tanssi- paikoissa ja ryhmäharrastustoimintaan käytettävissä tiloissa, huvi- ja teemapuistoissa, eläintarhojen sisätiloissa, sisäleikkipuistoissa ja sisäleikkipaikoissa sekä museoissa, näyttelytiloissa ja muissa vastaavissa kulttuuritiloissa. Lisäksi säädettäisiin todistukseen liittyvien henkilötietojen käsittelystä sekä tehtäisiin uudesta sääntelystä johtuvia täsmennyksiä viranomaisvalvontaa koskeviin säännöksiin.

EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä koskeva sääntely on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2021.

Suomen Yrittäjien lausunto

Suomen Yrittäjät kannattaa koronatodistuksen käyttöönoton edistämistä. Pidämme tervetulleena, että elinkeinotoimintaa estäville ja sitä vahingoittaville rajoituksille on esitetty vaihtoehtoja, terveysturvallista ja elinkeinotoiminnan mahdollistamaa toimintamallia. Rajoituksista jo pitkään kärsineiden yritysten taloudellista ahdinkoa on helpotettava ja yrityksille on annettava paremmat mahdollisuudet toiminnan laajempaan avaamiseen. **Koronatodistuksen käyttöönotto on oleellista koronaepidemiasta ja sitä seuranneiden rajoitusten johdosta pahiten kärsineiden toimialojen tukemiseksi ja niiden elpymisen mahdollistamiseksi.**

Suomen Yrittäjien Yrittäjägallupin vastaajista 74 % kannatti koronatodistuksen käyttöönottoa. Vastaajista 18 % ei kannattanut koronatodistuksen käyttöönottoa ja 8 % ei osannut ottaa kysymykseen kantaa. Elokuussa 1.8.-24.8 välisenä aikana toteutettuun kyselyyn vastasi yhteensä 1040 pk-yritysten edustajaa.¹ **Yrittäjägallupin tulosten valossa koronatodistukselle on vahva yrittäjien tuki.**

Rajoitusten kohteena olleiden yritysten taloudelliset ja yrittäjien henkiset voimavarat ovat loppuun kulutetut, eivätkä yritykset kestä enää uusia rajoituksia. Vaikka rokotuskattavuuden nousu mahdollistaa siirtymän kohti normaalia pidämme perusteltuna, että käyttöönotettavissa on keinoja, joilla yhteiskunta voidaan pitää avoimena ja elinkeinotoiminta pyörimässä siinäkin tapauksessa, että tilanne radikaalisti heikkenee ja rajoituksia otetaan uudestaan käyttöön.

Rokotekattavuuden jatkuvasti noustessa pääpaino pitää kuitenkin olla rajoitusten purkamisessa ja siirtymässä kohti normaalia toimintaympäristöä. Suomen Yrittäjät painottaa, ettei koronatodistuksen käyttöönotto saa viivästyttää rajoitusten purkua. Rajoituksien purkua pitää edistää suunnitellusti ja rajoituksista on luovuttava heti tilanteen ja rokotuskattavuuden niin salliessa.

Suomen Yrittäjät on yhdessä elinkeinoelämän muiden järjestöjen kanssa esittänyt jo huhtikuussa, että hallituksen tulisi edistää nopeasti koronatodistuksen käyttöönoton mahdollisuuksia käynnistää tarvittavien lainsäädäntömuutosten valmistelu. Koronatodistus olisi ollut käyttökelpoinen työkalu parantamaan yritysten toimintamahdollisuuksia ennen rajoitusten poistamiseksi tarvittavan rokotekattavuuden saavuttamista. Koronatodistuksen käyttöönoton osalta ollaan jo siten auttamatta myöhässä.

Kannatamme mallia, jossa koronatodistuksen vaatiminen perustuisi vapaaehtoisuuteen. Katsomme, ettei koronatodistusta tule käyttää uutena terveysturvallisuusvelvoitteena tai rajoituskeinona. Koronatodistusta tulee käyttää ainoastaan keinona välttää muutoin toimintaan kohdistuvat rajoitukset ja velvoitteet.

Koronatodistuksen edellyttäminen asiakkailta ja osallistujilta vaatii elinkeinonharjoittajilta lisäresursseja, jonka vuoksi se ei ole käyttökelpoinen vaihtoehto, kun siitä aiheutuvat kustannukset ylittävät koronatodistuksen käytöstä seuraavat hyödyt. Valvontaa koskevat kustannukset voivat muodostua monille yrityksille esteeksi, erityisesti jos sen avulla vältettävät rajoitukset aiheuttavat vähemmän menetyksiä kuin todistuksen käyttöönotosta saatavat hyödyt. Pienten osallistuja- tai asiakasmäärien kohdalla

---

¹ Yrittäjägallup elokuu 2021: [Pitäisikö Suomen ottaa käyttöön koronapassi \(yrittajat.fi\)](https://www.yrittajat.fi)

koronapassimenettely voi muodostua kohtuuttoman raskaaksi varsinkin, jos todistusten valvontaan pitää hankkia lisähenkilöstöä. **Koronatodistuksen valvonnasta aiheutuvia kustannuksia voitaisiin pienentää, jos todistuksen tarkastus voitaisiin tehdä ensimmäisen palvelutilanteen yhteydessä.**

Katsomme, että koronatodistus, esitysluonnoksen mukaisesti toteutessaan, olisi erityisesti tapahtumatoimialaa helpottava ja parantaa erityisesti isojen tapahtumien järjestämismahdollisuuksia ja luo myös tarvittavaa ennakoitavuutta ja varmuutta tapahtumajärjestäjille.

Koronatodistuksen asiakkailtaan ja toimintaan osallistuvilta vaatimalla, toiminnanharjoittaja voisi välttyä 58, 58 a tai 58 d §:n mukaisilta velvollisuuksilta. **Suomen Yrittäjät katsoo, että 58 g §:n mukainen asiakastilojen sulkua koskeva velvoite tulee olla koronatodistusmenettelyn piirissä.** Koronatodistuksen merkitys ja käyttökelpoisuus erilaisissa asiakastiloissa, kuten harrastetiloissa, kuntosaleissa, kylpylöissä ja sisäleikkipuistossa vähenisi huomattavasti, jos 58 g §:n mukainen velvoite jätettäisiin soveltamisalan ulkopuolelle.

Kun 58 d §:n mukaiset velvoitteet voidaan välttää koronatodistuksen avulla, on johdonmukaista, että yritykset voivat välttää myös 58 g §:n mukaisen sulkupäätöksen edellyttämällä koronatodistusta asiakkailta. Tilanteen radikaalisti huonontuessa esitetty sääntely kuitenkin sisältää mekanismin, jossa valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää poikkeuksia mahdollisuuteen käyttää koronatodistusta rajoitusten välttämiseksi. Ottaen huomioon, että sääntely sisältää jo keinon reagoida tilanteen merkittävään huonontumiseen katsomme, ettei käsillä ole perusteita jättää 58 g §:ää koronatodistus-sääntelyn ulkopuolelle.

Koronatodistuksen käytettävyyttä tulisi parantaa erityisesti niiden henkilöiden osalta, jotka hankkisivat todistuksen testauksen kautta. Testien korkeiden kustannusten sekä omakustanteisuuteen perustuvan mallin vuoksi todistuksen käyttökelpoisuus jäisi rajatuksi sellaisten henkilöiden osalta, jotka hankkisivat todistuksen testauksen kautta. Erityisesti pikatestien mahdollistaminen osaksi koronatodistusta voisi helpottaa rokottamattomien henkilöiden mahdollisuuksia hankkia koronatodistus.

Esitysluonnoksessa ei oteta kantaa siihen, voidaanko koronatodistusta käyttää myös laajemmin muissakin, kuin esityksen mukaisissa käyttötarkoituksissa ja siten riski sen käytöstä jäisi elinkeinonharjoittajalle. Katsomme, että **esityksessä tulisi ottaa tarkemmin kantaa siihen, voidaanko asiakkailta vaatia korotodistusta muissa kuin sääntelyn piiriin kuuluvissa tilanteissa ja voiko asiakkaan asioinnin kieltää todistuksen**

puuttumiseen vedoten. Kysymyksen selventäminen hyödyttäisi yhteiskuntaa laajemminkin, jos **selvyyden myötä yritykset voisivat ottaa koronatodistuksen laajemmin käyttöön omassa toiminnassaan ja siten edistää osaltaan yleistä terveysturvallisuutta.**

Luonnos hallituksen esitykseksi maahantulosäännöksistä

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen Suomeen leviämisen ehkäisemiseksi säädettyjen tartuntatautilain väliaikaisesti voimassa olevien säännösten voimassaoloa. Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytettäisiin joko luotettavaa todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta covid-19-taudista, saadusta hyväksyttävästä covid-19-rokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistä, tai hänen olisi käytävä covid-19-testissä Suomeen saavuttuaan ja toisessa testissä 72–120 tunnin kuluessa. Vastaavat tartuntatautilain säännökset ovat voimassa 15.10.2021 asti ja nyt ehdotetuilla säännöksillä jatkettaisiin niiden voimassaoloa. Esityksessä ehdotetaan myös lisättäväksi tartuntatautilakiin virka-apua täydentävää sääntelyä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 16 päivänä lokakuuta 2021 ja lain väliaikaiset säännökset olemaan voimassa 31 päivään joulukuuta 2021.

Suomen Yrittäjien lausunto

Matkailu on yksi suurimmista kärsijöistä koronapandemiassa. Matkailun elpyminen edellyttää tiukoista rajoituksista ja suosituksista luopumista. Tavoite tulee olla matkailun avaamisessa sekä matkustajamäärien kasvattamisessa. Matkailua koskevat rajoitukset vaikuttavat kielteisesti matkailualan yritysten toimintamahdollisuuksiin, matkailualan työllisyyteen ja matkailusta riippuvaisten alueiden elinvoimaan. **Matkailun toimialan vaikea taloudellinen tilanne pitkittyy tarpeettomasti ja ahdinko syvenee, mikäli tiukkoja rajoituksia ei ryhdytä purkamaan rokotekattavuuden sen salliessa.**

Nykyinen lainsäädäntö päättyisi lokakuun puolivälissä, jolloin arvioiden mukaan on saavutettu rajoitusten purkamiseksi tarvittava rokotekattavuus. Sääntelyä esitetään kuitenkin jatkettavaksi vuoden loppuun saakka. **Katsoimme, ettei sääntelyn jatkamisen osalta ole riittävällä tavalla perusteltu, miksi rajoituksia tulisi jatkaa riittävän rokotekattavuuden**

jälkeiseen aikaan. Esitysluonnoksessa ei ole avattu, minkä tekijän tilannekuvassa oletetaan muuttuvan lokakuun puolivälistä vuoden loppuun mennessä, jonka perusteella sääntelyn jatkaminen katsotaan välttämättömäksi.

Matkailun toimialan elpymistä ja matkailun avautumista ei tule estää ylimittetuilla rajoituksilla. Maahantuloa koskevan rajoitussääntelyn jatkaminen lokakuun jälkeen ei näkemyksemme mukaan ole välttämätöntä. Nykyinen ja tuleva tilannekuva pitää ottaa paremmin huomioon. Rokotukset ovat vähentäneet vakavan tautimuodon riskiä, ja täten myös sairaalahoidon kapasiteetti on aikaisempaa paremmin turvattu. Ulkomaista perää olevien virustartuntojen osuus kaikista tartunnoista on ollut pieni ja rokotukset etenevät hyvää vauhtia myös muissa maissa. Ulkomaista perää olevat tartunnat eivät aiheuta aikaisempaa vastaavaa riskiä nykytilanteessa ja tarve tiukoille rajoituksille on poistunut rokotekattavuuden nousun myötä.

Olennaista on, että maahantulosääntelyssä otetaan huomioon kansallisen sekä muiden maiden rokotekattavuuden nousu ja sen myötä kasvavan suojan vaikutukset maahantuloa koskevien toimenpiteiden välttämättömyyteen. **Emme pidä perusteltuna tai oikeasuhtaisena, että maahantuloon liittyviä testaus- ja todistusvaatimuksia jatkettaisiin vuoden loppuun saakka.**

Suomen Yrittäjät katsoo, että **lähtökohtana tulee olla nykyisen sääntelyn voimassaolon päättyessä vapaan matkustamisen ja maahantulon salliminen.** Mikäli rajoituksia maahantulon osalta pidetään joltain osin voimassa nykyisen lain voimassaolon päättymisen jälkeen, on ne kohdistettava rajatusti ja riskiperusteisuutta noudattaen ainoastaan kohonneen riskin maihin. Maahantulon terveysturvallisuutta pystytään ylläpitämään rajoamalla maahantuloa koskevat velvoitteet aitoihin riskimaihin.

Nykyisen mallin jatkaminen sellaisenaan johtaisi kaaokseen ja tilanne olisi kohtuuton myös rajoituksista kärsiville matkailualan yrityksille. Esitysluonnoksen mukaiset maahantulooprosessit vaativat huomattavia resursseja maahantuloon liittyvään ohjaukseen, valvontaan ja testaukseen liittyen. **Sääntelyn edellyttämät resurssitarpeet ovat jo nyt osoittautuneet ongelmallisiksi ja muodostuvat entistä kestävämmiksi tilanteen pitkittyessä ja matkustajamäärien edelleen kasvaessa.**

Esitysluonnoksessa todetaan, että kunnilla on ollut haasteita erityisesti todistusten tarkastamiseen liittyvän henkilöresurssin saatavuudessa ja osa kunnista arvioi, etteivät ne jatkossa kykene huolehtimaan todistusten tarkastamisesta. Myös sairaanhoitopiirit ovat viestittäneet, että rajaturvallisuuden käytetyt resurssit ovat haitanneet muiden terveydenhuollon toimintojen suorittamista. Lisäksi velvoitteiden noudattamisen valvonta on käytännössä

osoittautunut mahdottomaksi, kun kunnilla ei ole ollut riittäviä resursseja seurata myöhemmin maahan saapumisen jälkeen otettavien testien toteutumista. **Epidemian hallinnan kannalta epätarkoituksenmukaista ja käytännössä toteuttamiskelvotonta sääntelyä ei tule esittää jatkettavaksi. Hoitovelan kasvattaminen sekä terveydenhuollon kuormittaminen liian tiukan maahantulosäätelyn johdosta ei ole kestävää.**

Suomen tulee luopua tiukasta rajoituslinjastaan. Matkailun elpyminen ja matkailutoimijoiden toimintamahdollisuuksien parantaminen edellyttää, että Suomi lähtee vapauttamaan matkailua muiden maiden mallin mukaisesti. **Matkailun vapauttamisella on merkitystä myös Suomen matkailun kilpailukyvyn turvaamisen sekä saavutettavuuden ja kansainväliset yhteyksien säilyttämiseksi.**

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Janne Makkula
johtaja

Karoliina Katila
asiantuntija